

The Rift of the Magi

Our Emuna and Masora vs. Surrounding Religions

A shiur "be-inyana de-yoma" presented on Dec. 25

גמרא סנהדרין (לט.), וכגירסת ר"ת צמוס' שס

א"ל ההוא אמגושא לאמימר מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דהורמין א"ל
א"כ היכי שביק ליה (הורמין להורמיז לעבורי מיא בארעיה) [לאעבורי מיכלי ומישתי - גי
הגר"א צ"פירוש על כמה אגדות" (ד"ה לדידי)]

חידושי אגדות למהר"ל (שס)

ותשובה זאת על האדם, שאין לומר שמי שנתן הדבר הזה דהיינו הנפש לא נתן
הגוף או שאר שני דברים שהם באדם, שאין לומר כי חלק זה שייך לזה וחלק שני
שייך לאחר, אחר שמצאנו כי יכנס החלק אחד בשני ואם היה כאן חלוק לא היה
נכנס חלק אחד בשני.

ישעיהו (מה, ז)

יוצר אור ובורא חֵשֶׁךְ עֲשֵׂה שָׁלוֹם וּבֹרֵא רָע אֲנִי ה' עֲשֵׂה כָּל-אֵלֶּה:

דעת מצונות (לו)

... המין השני אמרו, חס וחלילה, שתי רשויות הם, אחד פועל טוב ואחד פועל רע,
באמרם, אין הפך בלא הפכו; ובהיותו הא-ל ית"ש תכלית הטוב, יהיה ח"ו כנגדו מי
שהוא תכלית הרע; ומשני מקורות אלה, אמרו, נולדות הפעולות בעולם הזה,
מקצתם לטובה ומקצתם לרעה. והוא ענין (סנהדרין לט ע"א), "מפלגא ולעילא -
דהורמיז, מפלגא ולתתא - דאהורמיז", שאמר ההוא מינא לאמימר. ...

ואמנם המאמין ביחוד ומבין ענינו, צריך שיאמין שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד,
שאיין לו מונע ומעכב כלל ועיקר בשום פנים ובשום צד, אלא הוא לבדו מושל בכל.
לא מבעיא שאין רשות נגדו ח"ו, אלא הוא עצמו בורא הטוב והרע, כענין הכתוב
(ישעיה מה, ז), "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע, אני ה' עושה כל
אלה"; שאין אחר תחתיו שיהיה לו שליטה בעולם, דהיינו שאין שום שר ולא שום
כח שני, כמו שחשבו עובדי עבודה זרה.

ולא עוד, אלא שהוא לבדו משגיח על כל בריותיו השגחה פרטית, ואין שום דבר נולד בעולמו אלא מרצונו ומידו, ולא במקרה,
ולא בטבע, ולא במזל; אלא הוא השופט כל הארץ וכל אשר בה, וגזור כל אשר יעשה בעליונים ובתחתונים, עד סוף כל המדרגות
שבכל הבריאה כולה. ומעוצם יחוד שליטתו הוא שאין לו שום הכרח וכפיה כלל, וכל סדרי המשפט וכל החוקים אשר חקק - כולם
תלויים ברצונו, ולא שהוא מוכרח בהם כלל. הנה כשרוצה - משעבד רצונו, כביכול, למעשי בני האדם, כענין ששנינו (אבות פ"ג,
יש), "והכל לפי רוב המעשה"; וכשהוא רוצה - אינו חושש לכל המעשים, ומטיב בטובו למי שרוצה, וכמו שאמר למשה רבנו ע"ה
(ברכות ז ע"א), "וחנתי את אשר אחון - אע"פ שאינו הגון".

א שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כמרי אדום? גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה המהלך בדרך זו נקרא חוטא ... לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד ולא יהא אוסר עצמו בנדרים ובשבועות על דברים המותרים כך אמרו חכמים לא דייך מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים. ובכלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה ...

ב צריך האדם שיכוון לבו וכל מעשיו כולם לידע את השם ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו ודבורו הכל לעומת זה הדבר.

כיצד? כשישא ויתן או יעשה מלאכה ליטול שבר, לא יהיה בלבו לקבוץ ממון בלבד, אלא יעשה דברים האלו כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם מאכילה ושתיה וישיבת בית ונשיאת אשה.

וכן כשיאכל וישתה ... לא ישים בלבו לעשות דברים האלו כדי ליהנות בלבד עד שנמצא שאינו אוכל ושותה אלא המתוק לחיך ... אלא ישים על לבו שיאכל וישתה כדי להברות גופו ואיבריו בלבד. לפיכך לא יאכל כל שהחיק מתאוה ככלב וחמור אלא יאכל דברים המועילים לגוף אם מרים אם מתוקים ולא יאכל דברים הרעים לגוף אע"פ שהן מתוקים לחיך ... שנמצא שותה ואוכל דרך רפואה בלבד כדי שיבריא ויעמוד שלם הואיל ואי אפשר לאדם לחיות אלא באכילה ושתיה ...

ג המנדיג עצמו על פי הרפואה ... ישים על לבו שיהא גופו שלם וחזק כדי שתהיה נפשו ישרה לדעת את ה' שאי אפשר שיבין וישתכל בחכמות והוא רעב וחולה או אחד מאיבריו כואב ... נמצא המהלך בדרך זו כל ימיו עובד את ה' תמיד ... אפילו בשעה שנושא ונותן ואפילו בשעה שבוטל מפני שמחשבתו בכל כדי שימצא צרכיו עד שיהיה גופו שלם לעבוד את ה' ואפילו בשעה שהוא ישן אם ישן לדעת כדי שתנוח דעתו עליו וינוח גופו כדי שלא יחלה ולא יוכל לעבוד את ה' והוא חולה נמצאת שינה שלו עבודה למקום ברוך הוא ועל ענין זה צוו חכמים ואמרו ובל מעשיך יהיו לשם שמים והוא שאמר שלמה בחכמתו בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך.

ירושלמי סוף עבודה זרה (ה, טו) – הוצא צ"י יורה דעה (ריש סי' קכ)

צריך להטביל לפי שיצאו מטומאת הנכרי ונכנסו לקדושת ישראל